

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. д-р **Милена Иванова Богданова**,
катедра „Музикална педагогика и дирижиране“
Академия за Музикално, Танцово и Изобразително Изкуство
„Проф. Асен Диамандиев“, гр. Пловдив

относно конкурс за заемане на академична длъжност „**доцент**“
професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство
специалност „**Солфеж**“ към катедра „Теория на музиката“,
ТКДФ на НМА „Проф. Панчо Владигеров“, гр. София,
обявен в ДВ № 111 / 31. 12. 2022 г.

с кандидат гл. ас. д-р **Теодора Василева Димитрова**

Кандидатът по конкурса – главен асистент доктор *Теодора Василева Димитрова* се представя в обявения конкурс с подробна и прецизно подредена документация, съгласно изискванията на Закона за Развитие на Академичния Състав в Република България и правилниците за прилагането му. Предоставеният *доказателствен материал* е съобразен с националните изисквания за заемане на академична длъжност „Доцент“. Неговото съдържание е забележително по обхват и същност. То представя цялостната професионална продукция на кандидата – педагог, учен, лектор - ръководител на майсторски класове по хорово дирижиране, автор - координатор на успешно реализирани проекти в областта на културата, изявен хоров диригент. Същата следва да се оцени като значима, стойностна и актуална.

В *творческата автобиография* на кандидата са представени факти, посочващи многостранна професионална квалификация – средно музикално-теоретично образование със специалност „Пиано“, магистър по „Хорово дирижиране“, магистър по „Теория на музиката“, дипломиран специалист по Икономика и мениджмънт, преминал успешно през обучителни курсове за мениджмънт на оркестри, управление на проекти в областта на културата, както и участник в международни семинари за хорова музика, хорови диригенти, мениджмънт в областта на културата.

През 2018 год. Теодора Димитрова придобива *образователно научна степен „доктор*“, защитавайки успешно дисертационен труд посветен на методите за музикално-слухово развитие. Като музикално-

слухов педагог и автор на учебна дисциплина „Методи и психотехники за развитие на музикалния слух“ съм запозната със съдържанието и проблематиката на посочения труд, които намерих за актуални и кореспондиращи със съвременните изисквания да се търсят нови граници в развитието на музикалния слух.

Запозната съм с посочената за настоящия конкурс *статия* на гл. ас. д-р Димитрова - „Специфики на слуховото възприятие на вертикални структури от музиката на XX – XXI век и афективно-когнитивни подходи за тяхното усвояване“, (В: *Алманах 11-12*, НМА „Проф. П. Владигеров“, 2020, с. 250-261. ISSN 1313-9886), в която тя разглежда „*необходимостта от изграждане на способности за възприемане и усвояване на хармоническите явления в музиката на XX век и съвременността*“. Познавам и нейни *научни публикации* от предходни години, във всяка от които авторката предлага актуален и модерен прочит на теми из солфежната проблематика. (- „Традицията на Ларс Едлунд за музикално-слухово обучение и отражението ѝ в педагогическите методи на Асен Диамандиев“, В: Докторантски четения 2015, София: НМА „Проф. П. Владигеров“, 2016, с. 160-170; - „Аспекти на дейността „Солфежиране с акомпанимент на пиано“ в педагогическия метод на Пенка Кадиева. Поглед върху „Музикалният слух и съвременната музика“ и „Солфежи от съвременни композитори с акомпанимент на пиано“, В: Докторантски четения 2016, София: НМА „Проф. П. Владигеров“, 2017, с. 19-31; - „За някои психологически аспекти на музикалния слух, музикалното възприятие и музикалноруховото обучение“. 2017. <http://galerianadumite.bg>).

Научните и изследователски интереси на Теодора Димитрова в областта на музикално-слуховата методика намират своята изява и в представения за настоящия конкурс *монографичен труд* – „*Слухово възприятие при многоглас. Специфики и стратегии*“. Изданието се явява естествено продължение и задълбочаване на научните търсения на авторката, описани в публикуваната през 2021 г. книга „*Методи за многогласно слухово обучение чрез съвременна музика*“ (София, Хайни, 2021. ISBN: 978-619-7029-76-5), чието съдържание е структурирано на базата на дисертационния ѝ труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор". Важно е да се отбележи значимостта на изследователския обект – музикалното възприятие, в частност на механизмите и особеностите „*при възприятието на многогласни музикални структури (хармонични и полифонични) с превес към съвременните образци*“. Музикалното възприятие е психически процес на отражение на музикалните явления в центровете на слуха, благодарение на който музикалните явления се запечатват в съзнанието.

Неговото добро качество обезпечава формиране и последващо затвърждаване и обогатяване на музикалнослухови представи, които от своя страна му служат за опора и предпоставят по-доброто качество при следващо възприятие. Колкото по-богати и детайлизирани са музикалнослуховите представи, толкова процесът на възприемане е по-качествен, което е предпоставка за изграждане на естетически възприятия и ценности, както и за формиране на емоционална съпричастност към смислово съдържание. Такова е и разбирането на авторката - „*Спецификата и закономерностите на музикалното възприятие определят всички видове музикални дейности.*“.

Казаното аргументира актуалността на проблематиката на реабилитационния труд, посветен както на генезиса на музикалното възприятие, така и на съвременни методически подходи/стратегии за възпитаване на професионален музикален слух по отношение на многогласното възприятие. В този контекст уточнявам, че за мен висока степен на актуалност внася предложената в труда практическа насоченост, изразена в примерите, съпроводени от методически коментари и насоки за тяхното приложение в музикално-слуховото обучение. Посветената на тях глава трета е един уникален „пътеводител“ за всички колеги, решили да се посветят на музикално-слухова педагогическа кариера. Представените авторски идеи, проектирани в реалната практика на солфежното обучение са изведени на базата на теоретично проучване и анализ както в музикално-теоретичен, така и в психолого-педагогически план. Определеният в труда проблемен казус, убедително представя Теодора Димитрова като специалист, който владее своята област на професионална изява и успява активно да поддържа в актуален обхват научното ѝ поле. В глава първа, с професионална компетентност, авторката представя съвременни и актуални концепции за „*процесите на получаване и обработка на звуковата информация*“, извеждайки безспорно необходимото познание за физиологичните и когнитивни аспекти на музикалното възприятие като фундамент в организирането на учебния процес и в оформянето на най-адекватни методика и практики за музикално-слухово обучение. Частта, посветена на детайлно разглеждане на фактори (обективни и субективни), оказващи комплексно въздействие върху слуховото възприятие, разкрива широка осведоменост. Следващият фокус на изследователския интерес попада върху слуховото внимание и музикалната памет като когнитивни психични процеси, които са „*задължително условие и неотменна част от пълноценното музикално възприятие*“. Така съдържанието на последната част от първа глава – „*Специфики при възприятие на многоглас*“, която е с особена тежест и стойност в теоретичното проучване, се явява логично и последователно

подготвено в музикално-теоретичен и музикално-психологичен план. С пределна точност и усет за важните детайли, авторката описва и подкрепя с примери характерни особености при възприятието на различните хармонични комплекси, което от своя страна предлага на читателя своеобразна класификация на многообразната акордика, която следва да бъде предмет на музикално-слухово обучение. Отделено е достойно място и на „процесите на насочване и контролиране на вниманието при възприятието на полифонични структури“, залегнали в трудовете на авторитетни музикални психолози и педагози. Логично следват изводите на доктор Димитрова, в които тя обобщава акцентите във визираните изследвания и посочва конкретните ползи по отношение на музикално-слуховото обучение. Последният, но не по значение тематичен акцент в труда попада върху факторите обуславящи успешното обучение, върху стратегиите за учене, залегнали в съдържанието на **втора глава**. Тук авторката проследява многопланово ключовото понятие „стратегия“. Посочените етимология, категоризация, класификация логично отвеждат читателя към стратегиите за учене в музикално-слуховото обучение. Споделените от Теодора Димитрова стратегии в музикално-слуховото обучение, насочени към многогласно възприятие, представената фактологична информация и теоретико-научни резултати убедено приемам за оригинален научен принос, а практико-приложните възможности на труда намирам за възможни да бъдат основа за следващи изследователски търсения.

Широките професионални интереси на Теодора Димитрова надскачат рамките на научната и педагогическата ангажираност. От представените по конкурса материали няма как да не направи впечатление завидната творческо-изпълнителска активност на кандидата, изразена в описаните високи постижения в хорово-диригентската дейност - участия в множество престижни международни хорови фестивали в България и в Европа; награди от международни конкурси, многобройни записи за БНР; компактдискът „Песенни мостове“, който е авторски проект, посветен на 85 годишния юбилей на Николай Кауфман; адаптираните за женски хор песнопения от Добри Христов, представени в самостоятелен концерт по повод 70 годишнина от смъртта на композитора; самостоятелният концерт „Глас и Джаз“, за чиято програма Теодора Димитрова аранжира емблематични джазови пиеси за класически хоров състав.

Положителните отзиви и рецензии са неоспорим критерии за значимостта и обществения резонанс на реализираните от кандидата творчески проекти. Ще си позволя да цитирам само една от многото рецензии за изявите на Теодора Димитрова, рецензията от проф. д-р Елена Стоянова, посветена на 25 годишнината от създаването на камерен хор „Те

Deum Adoramus”, чиито основател и диригент е Теодора Димитрова: „ В активната творческа дейност на „Te Deum Adoramus” се отличава основателят и диригент на хора Теодора Димитрова – един изключително талантлив музикант, изцяло отдаден на каузата да представят и откриват българска музика – класическа и съвременна, ортодоксална – понякога собствени обработки на диригента, западноевропейска – духовна и съвременна.“

В заключение искам да изтъкна, че задълбоченият научен интерес към многогласното възприятие, към методите и стратегиите за неговото качествено възпитаване в солфеджното обучение очевидно се съчетава и е пряко отражение на богатия професионален изпълнителски и педагогически опит на Теодора Димитрова. Това от една страна ѝ позволява адекватна и актуална интерпретация на утвърдени в практиката резултати от теоретични изследвания, а от друга, е повод за заявяване на собствени позиция и концепция за музикално-слухово обучение и е предпоставка за личния ѝ принос в развитието на българската солфеджна педагогика.

Високият приносен характер на предложената монография, богатата творческа и преподавателска активности на гл. ас. д-р Теодора Димитрова е основание да дам своята професионална подкрепа и уверено да предложа на уважаемото научно жури тя да бъде избрана за академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 8. 3 Музикално и танцово изкуство – „Солфедж“.

14. 04. 2022 г.

доц. д-р Милена Богданова

